

Tarih Kavramı Üzerine

Walter Benjamin

1942

İçindekiler

I	3
II	3
III	3
IV	3
V	4
VI	4
VII	4
VIII	5
IX	5
X	5
XI	6
XII	6
XIII	7
XIV	7
XV	7
XVI	8
XVII	8
XVIII	8
(Ek)	8
A	8
B	8

I

Hep söylenegeldiğine göre, bir otomat varmış ve bu öyle yapılmış ki, bir satranç oyuncusunun her hamlesine, kendisine partiyi kesinlikle kazandıracak bir karşı hamleyle yanıt verirmiş. Geniş bir masanın üstündeki satranç tahtasının başında, sırtında geleneksel Türk giysileri bulunan, nargile içen bir kukla oturmuş. Aynalardan oluşan bir sistem aracılığıyla, ne yandan bakılırsa bakılsın, masa saydammış gibi görünürmüş. Gerçekte ise masanın altında, satranç ustası olan kambur bir cüce oturmuş ve kuklanın ellerini iplerle yönetirmiş. Bu mekanizmanın bir benzerini felsefe alanı için tasarımıyabilmek olasıdır. Bu bağlamda sürekli kazanması öngörülen, “tarihsel maddecilik” diye adlandırılan kukladır. Bu kukla, bilindiği üzere, günümüzde artık küçük ve çirkin olan, kendini göstermesine de izin verilmeyen tanrıbilimi de hizmetine aldığı takdirde, herkesle rahatça başa çıkabilir.

II

“İnsan doğasının en ilginç özelliklerinden biri”, der Lotze, “... bireyin bunca bencil oluşuna karşın, her şimdiki zamanın kendi gelecek zamanı karşısında kıskançlıktan bunca yoksulluğudur.” Bu düşüncenin götürdüğü sonuç içimizde oluşturduğumuz mutluluk tasarımının tümüyle belli bir zaman parçasının, yani kendi varlığımızın akışının bizim için yalnızca bir kez öngörmüş olduğu zaman parçasının rengini taşıdığıdır. İçimizde kıskançlık uyandırabilecek mutluluk, yalnızca soluduğumuz havada vardır, konuşmuş olabileceğimiz insanlarla, bize kendilerini vermiş olabilecek kadınlarla söz konusudur. Başka deyişle, mutluluk tasarımı içersinde, kaçınılmaz olarak, bir tür ilahi kurtuluşun titreşimleri de vardır. Tarihin konu edindiği, geçmişe ilişkin tasarım için de bu, böyledir. Geçmiş, kendisini kurtuluşa yöneltten gizli bir dizini de beraberinde taşır. Zaten bizden öncekilerin içinde yaşadıkları havadan hafif bir esintiyi biz de duyumsamaz mıyız? Kulak verdiğimiz sesler içersinde, artık susmuş olanların yankısı da yok mudur? Kur yaptığımız kadınların hiçbir zaman tanıyamadıkları kız kardeşleri olmamış mıdır? Böyleyse eğer, o zaman geçmiş kuşaklarla bizimkisi arasında gizli bir anlaşma var demektir. O zaman demektir ki, bizler bu dünyada beklenmişiz. O zaman, bizden önceki her kuşağa olduğu gibi, bize de *zayıf* bir Mesih gücü verilmiştir ve bu güç üzerinde geçmişin de hakkı vardır. Bu, bedeli ucuz ödenebilecek bir hak değildir. Tarihsel maddeci, bunu bilir.

III

Olayları, aralarında büyük ve küçük ayrımı gütmeksizin anlatan vakanüvis, bir kez olmuş hiçbir şeyin tarih açısından yitip gitmiş sayılamayacağı gerçeği doğrultusunda davranmış olur. Doğal olarak, ancak bütünüyle kurtuluşa erebilmiş bir insanlık geçmişine de bütünüyle sahip olabilir. Anlatılmak istenen, şudur: Ancak kurtuluşa ermiş bir insanlık için geçmiş, her anıyla alıntılanabilir nitelik kazanmıştır. Yaşanmış anlarından her biri, *gündemdeki* bir alıntıya dönüşmüştür – mahşer gününün gündeminde olan bir alıntı.

IV

Önce yiyeceğinizi ve giyeceğinizi ararsanız eğer, cennetin kapıları önünüzde kendiliğinden açılacaktır.

HEGEL, 1807

Marx’ın öğretisi doğrultusunda eğitilmiş bir tarihçinin sürekli göz önünde bulundurduğu sınıf kavgası, ilkel ve maddî şeyler uğruna, başka deyişle inceliğin ve tinselliğin onlarsız düşünülemeyeceği şeyler uğruna yapılan kavgadır. Bununla birlikte inceliğin ve tinselliğin sınıf kavgası içersindeki varlıkları,

zaferi kazanana düşecek bir ganimet tasarımıından farklıdır. Sözü edilen kavga içersinde bunlar, geleceğe güven duygusu ve yüreklilik olarak, mizah duygusu, kurnazlık, yılmakbilmezlik olarak canlıdırlar ve geride kalmış uzak zamanları da etkilerler. Bunlar, iktidar sahiplerinin her zaferini sürekli olarak yeniden sorgulayacaklardır. Tıpkı çiçeklerin başlarını güneşe çevirmeleri gibi, geçmiş de, gizli bir güneşe yönelimin etkisiyle, tarihin göklerinde bugün yükselmekte olan *güneşe* dönmek çabasındadır. Tarihsel maddeci, değişimlerin bu en göze çarpmayanını anlamak zorundadır.

V

Geçmişin gerçek yüzü *hızla kayıp gider*. Geçmiş, ancak göze görüldüğü o an, bir daha asla geri gelmek üzere, bir an için parıldadığında, bir görüntü olarak yakalanabilir. “Gerçek bizden kaçmayacaktır.” – Gottfried Keller’e ait olan bu söz, tarihselciliğin kendi tarih anlayışı içersinde tarihsel maddeciliğe yenik düştüğü noktayı tam olarak göstermektedir. Çünkü burada, geçmişte kendisinin de düşünülmüş olduğunun bilincine varmayan her şimdiki zaman’la birlikte, bir daha geri getirilmesi olanaksız biçimde yitip gitme tehlikesiyle karşılaşan bir görüntünün varlığı söz konusudur.

VI

Geçmiş tarihse olarak dile getirmek, o geçmiş *“gerçekte nasıl olduysa, öyle”* bilmek değildir. Buna karşılık, bir tehlike anında parlayıverdiği konumuyla, bir anıyı ele geçirmek demektir. Tarihsel maddecilik için önemli olan, geçmişe ilişkin bir görüntüyü, tehlike anında tarihsel özneye ansızın gözüktüğü biçimiyle korumaktır. Tehlike, hem geleneğin varlığına, hem de o geleneğin seslendiklerine yöneliktir. İkisi için de aynı tehlike, yani kendini egemen sınıfların bir aracı kılma tehlikesi vardır. Her çağda yapılması gereken, geleneği, onu alt etmek üzere olan konformizmin elinden bir kez daha kurtarmak için çaba harcamaktır. Çünkü Mesih, yalnız kurtarıcı olarak gelmez; şeytam alt eden sıfatını da taşır. Geçmişteki umut kıvılcımını körükleyerek tutuşturma yeteneği, yalnızca geçmiş özümsemiş tarihçide bulunabilir; düşman galip geldiğinde, ölümler bile kendilerini bu düşmandan kurtaramayacaklardır. Ve bu düşman daha zafer kazanmayı sürdürmektedir.

VII

Acıların yankılandığı bu vadideki karanlığı ve büyük soğuğu düşün.

BRECHT, Üç Kuruşluk Opera

Fustel de Coulanges, geçmiş bir dönemi yeniden kafasında canlandırmak isteyen tarihçiye, tarihin o dönemden sonraki akışına ilişkin tüm bildiklerini düşüncelerinden uzaklaştırmasını öğütler. Tarihsel maddeciliğin ilişkilerini kestiği yöntemi bundan daha iyi belirleyebilmek, olanaksızdır. Bu, bir özdeşleym yöntemidir. Bunun kaynağı, yüreğin üşengeçliğidir, *acedia*’dır (umursamazlık); bu üşengeçlik, yalnızca bir an için parlayıveren gerçek tarihsel görüntünün üzerinde egemenlik kurulmasında duraklamaya yol açar. Ortaçağın tanrıbilimcileri, bu yürek üşengeçliğini hüznün gerçek kaynağı sayarlardı. Bu hüznle tanışmış olan Flaubert, şöyle yazar: “*Kartaca’ya yeniden canlandırabilmek için ne kadar hüzne katlanmak gerektiğini pek az kimse kestirebilir.*” Tarihselciliği izleyen tarihçinin aslında kiminle özdeşleştiği sorulduğu takdirde, bu hüznün doğası açıklık kazanır. Sorunun yanıtı, kaçınılmaz olarak galip gelenle özdeşleşilmiştir. Gelgelelim belli bir dönemin iktidar sahipleri, daha önceki bütün galiplerin mirasçılarıdır. Bu durumda galip gelenle özdeşleşme, her zaman tüm iktidar sahiplerinin işine yaramaktadır. Bu söylenenler, tarihsel maddeci için yeterlidir. Bugüne değin zafer kazanmış kim varsa, bugün iktidarda olanları bugün yere serilmiş olanların üstünden geçiren zafer alayıyla birlikte yürümektedir. Savaş ganimeti de, âdet olduğu üzere, bu zafer alayıyla birlikte taşınmaktadır. Bu ganimet, kültür varlıkları diye

adlandırılmaktadır. Tarihsel maddeci, bunları arada bir uzaklık bırakarak izleyen gözlemci kimliğindedir. Çünkü önünde kültür varlıkları diye gördüklerinin hepsi, insanın tüyleri ürpermeksizin düşünemeyeceği bir kaynaktan gelmektedir. Bunlar varlıklarını, yalnızca onları yaratan dehalara değil, ama aynı zamanda o dehaların çağdaşlarının adı anılmayan angaryalarına borçludur. Kültür alanında hiçbir belge yoktur ki, aynı zamanda bir barbarlık belgesi niteliğini taşımasın. Böyle bir belge nasıl barbarlıktan arınmış değilse, belgenin kuşaktan kuşağa geçişini sağlayan gelenek süreci de barbarlıktan uzak sayılmaz. Bundan ötürü tarihsel maddeci, sözü edilen gelenekten olabildiğince uzaklaşır. “Tarihin tüylerini tersine fırçalamayı”, kendisi için görev sayar.

VIII

Ezilenlerin geleneği, bize içinde yaşadığımız “olağanüstü hal”in gerçekte kural olduğunu öğretir. Yapmamız gereken, bu duruma uygun düşecek bir tarih kavramına ulaşmaktır. O zaman gerçek anlamda olağanüstü hal’in oluşturulması, gözümüzde bir görev niteliğiyle belirecektir; böylece de faşizme karşı yürütülen kavgadaki konumumuz, daha iyi bir konum olacaktır. Faşizmin bir şansı da, faşizme karşı olanların onu ilerleme adına tarihsel bir kural saymalarıdır. — Yaşadıklarımızın yirminci yüzyılda “hâlâ” olabilmesi karşısında duyulan şaşkınlık, felsefe anlamında bir şaşkınlık değildir. Bu şaşkınlık, kendisine kaynaklık eden tarih anlayışının savunulamayacağı bilinmediği sürece, hiçbir bilme sürecinin başlangıcını oluşturamaz.

IX

Uçmaya hazırdır kanatlarım
dönmek isterdim elbet geriye
çünkü o zaman canlı olarak bile kalsaydım
azalırdı şansım yine de.

GERHARD SCHOLEM, Angelus’tan Selam

Klee’nin Angelus Novus adlı bir resmi vardır. Bir melek betimlenmiştir bu resimde; meleğin görünüşü, sanki bakışlarını dikmiş olduğu bir şeyden uzaklaşmak ister gibidir. Gözleri, ağzı ve kanatları açılmıştır. Tarihin meleği de böyle gözükmelidir. Yüzünü geçmişe çevirmiştir. Bizim bir olaylar zinciri gördüğümüz noktada, o tek bir felaket görür, yıkıntıları birbiri üstüne yığıp, onun ayakları dibine fırlatan bir felaket. Melek, büyük bir olasılıkla orada kalmak, ölüleri diriltmek, parçalanmış olanı yeniden bir araya getirmek ister. Ama cennetten esen bir fırtına kanatlarına dolanmıştır ve bu fırtına öylesine güçlüdür ki, melek artık kanatlarını kapayamaz. Fırtına onu sürekli olarak sırtını dönmüş olduğu geleceğe doğru sürükler; önündeki yıkıntı yığını ise göğe doğru yükselmektedir. Bizim ilerleme diye adlandırdığımız, işte *bu* fırtınadır.

X

Manastır kurallarınca, rahipler üzerinde derin düşüncelere dalsınlar diye saptadıkları konuların görevi, rahipleri dünyadan ve dünyada olup bitenlerden uzaklaştırmaktı. Burada izlediğimiz düşünce biçimi de benzer bir amaçtan kaynaklanmıştır. Faşizmin karşıtlarının umut bağladıkları politikacıların yere serildikleri ve yenilgilerini, kendi davalarına ihanet ederek, daha da pekiştirdikleri bir anda bu düşünce biçiminin amacı, politika dünyasını bu hainlerin ağzından kurtarmaktır. Gözlerimizin çıkış noktası, bu politikacıların ilerlemeye olan körü körüne inançlarının, kendi “kitle temellerine” duydukları güvenin ve son olarak da kendilerini tam bir köle tutumuyla, denetlenmesi olanaksız bir aygıtın dişlilerine dönüştürmelerinin, aynı şeyin üç ayrı yönünü oluşturduğudur. Bu gözlem, sözü edilen politikacıların savunmayı

sürdürdükleri düşünceyle her türlü ortaklıktan kaçınan bir tarih anlayışının, bizim alışılmış düşünce biçimimize *ne denli* pahalıya patlayacağı konusunda bir fikir vermeye çalışmaktadır.

XI

Başlangıçtan bu yana sosyal demokraside var olan konformizm, sosyal demokrasinin yalnız siyasi taktiklerine değil, ama ekonomik düşüncelerine de bulaşmıştır. Bu konformizm, daha sonraki çöküşün nedenlerinden biridir. Hiçbir şey Alman işçi sınıfını, *kendisinin* de akıntıyla birlikte yüzdüğü düşüncesi kadar yozlaştırmamıştır. Bu sınıf, teknik gelişmeyi birlikte yüzdüğü akıntının bir çavlanı saydı. Buradan, teknik ilerlemeye götürdüğü söylenen fabrika çalışmasının siyasal bir edim olduğu yanlışlamasına uzanan yol, artık yalnızca bir adımlıktı. Eski Protestan çalışma ahlakı, Alman işçi sınıfı saflarında, laik bir görünüm içersinde dirilişini kutlamaktaydı. Gotha Programı, bu kargaşanın izlerini taşımaya başlamıştır bile. Bu program, emeği “tüm zenginliğin ve kültürün kaynağı” diye tanımlar. Kötü bir şeyler sezen Marx, buna verdiği yanıtta, çalışma gücünden başkaca mülkü bulunmayan insanoglunun “zorunlu olarak, kendilerini mülk sahibi konumuna getirmiş... öteki insanların kölesi olacağını” söylemiştir. Ama kargaşa, bundan etkilenmeksizin yaygınlaşmayı sürdürdü ve kısa süre sonra Josef Dietzgen, şunu ilan etti: “Emek, yeniçağın Mesihinin adıdır... Zenginlik... emeğin geliştirilmesidir ve bu zenginlik, şimdiye kadar hiçbir kurtarıcının başaramadığını başarabilir.” Emeğin ne olduğuna ilişkin bu ilkel-Marksist kavram, çalışanların, bu çalışmanın ürününü denetleyemedikleri sürece, ondan nasıl yararlanabilecekleri sorusu üzerinde fazla durmaz. Bu kavram toplumsal gerilemeleri değil, yalnızca doğaya egemen olma yolunda atılan adımları gerçek diye benimsemek ister. Sonradan faşizmin çatısı altında ortaya çıkacak olan teknokrat çizgiler, bu kavram içersinde belirginleşmiştir. Bu çizgilerden biri de, 1848 Devriminden önceki sosyalist ütopyaların doğa kavramıyla gelecek için hiç de iyi şeyler vaat etmeyen bir farklılık sergileyen doğa kavramıdır. Yeni anlayışa göre emek, doğanın sömürülmesi amacına yöneliktir; bu durum naif bir tatmin duygusuyla, emekçi sınıfın sömürülmesiyle karşılaştırılır. Fourier gibi biriyle alay edilmesine malzeme sağlamış fantaziler, bu pozitivist anlayışla karşılaştırıldığında şaşırtıcı biçimde sağlıklı gözükmektedir. Fourier’ye göre iyi bir yapıya kavuşturulmuş toplumsal emeğin sonucunda dünyamızın gecesi, dört ay tarafından aydınlatılacak, kutuplardaki buzlar geri çekilecek, denizin suyu artık tuzlu bir tat taşımayacak ve vahşi hayvanlar insanların hizmetine gireceklerdi. Bütün bunlar, doğayı sömürmek şöyle dursun, olası yaratılar niteliğiyle o doğanın kucagında uyuklayanları uyandırabilecek bir emeği sergilemektedir. Yozlaşmış bir emek kavramının çerçevesine, onun tamamlayıcısı olarak, Dietzgen’in deyişiyle “bedavadan var olan” doğa da girer.

XII

Tarihi gereksiniyoruz, ama bilginin bahçesinde aylak aylak gezinen bir şımarığınkinden farklı bir biçimde.

NIETZSCHE, Tarihin Yaşam İçin Yararı ve Zararı Üzerine.

Tarihsel bilginin öznesi, kavga eden, ezilen sınıfın kendisidir. Marx’ta bu sınıf, özgürlük hareketini kuşaklar boyunca ezilmiş olanlar adına tamamlayan, öz alan, köleleştirilmiş son sınıf olarak ortaya çıkar. “Spartaküs Hareketi”yle kısa süre için bir kez daha gerçeklik kazanacak olan bu bilinç, sosyal demokrasiye eskiden beri itici gelmiştir. Sosyal demokrasi otuz yıllık bir süre içersinde, bir önceki yüzyılı yerinden oynatmış olan bir adı, bir Blanqui’nin adını neredeyse tümüyle silmeyi başardı. İşçi sınıfına *gelecek* kuşakların kurtarıcısı rolünü yükleyerek, kendini öne çıkarmayı yeğledi. Böylece bu sınıfın en büyük güç kaynağını kurutmuş oldu. İşçi sınıfı bu okulda hem nefreti, hem de özveri isli mini unuttu. Çünkü bunların ikisi de özgürlüğüne kavuşmuş torunlar idealiyle değil, ama köleleştirilmiş ataların imgesiyle beslenir.

XIII

Davamız her geçen gün daha netleşiyor ve halk daha da akıllanıyor.

JOSEF DIETZGEN, Sosyal Demokrat Felsefe.

Sosyal demokrat kuram ve ondan daha ileri ölçüde olmak üzere, sosyal demokrat uygulama, gerçekliği temel almayan, dogmatik bir istemle ortaya çıkan bir ilerleme kavramınca belirlenmişti. Sosyal demokratların kafalarındaki biçimiyle ilerleme, önce İnsanlığın (yalnızca becerilerinin ve bilgilerinin değil) kendisinin ilerlemesiydi. İkinci olarak (insanlığın yetkinleşme konusundaki sınırsızlığı doğrultusunda), sonu hiç gelmeyecek bir ilerlemeydi. Üçüncü olarak da ilerleme (kendiliğinden gelişen, düz ya da sarmal bir yörüngeyi izleyen), aslında engellenemez bir hareket sayılmıştır. Bu önermelerin tümü de tartışmalıdır ve eleştiriye düşen, bütün bu önermelerin arkasına çekilmek, hepsinde ortak olan üzerinde yoğunlaşmaktır. Tarihte insan soyunun ilerlemesine ilişkin bir tasarım, insanlığın bağdaşık nitelikte ve boş bir zamandan geçerek gelişen ilerlemesi tasarımından kopuk olarak düşünülemez. Bu ilerleyiş tasarımının eleştirisi, bir bütün olarak İlerlemenin eleştirisinin temellerini oluşturmak zorundadır.

XIV

Hedef, kaynaktır.

KARL KRAUS, Worte in Versen I

Tarih, yerini bağdaşık ve boş zamanın değil, ama şimdiki anmanın oluşturduğu bir kurgulamanın nesnesidir. Örneğin Robespierre'e göre Roma, şimdi ile dolu olan ve kendisinin tarihin akışı içersinden zorla koparıp aldığı bir geçmişti. Fransız Devrimi, kendini geri dönmüş bir Roma sayıyordu. Eski Roma'yı, tıpkı modanın geçmişe karışmış bir giysiyi alıntılanması gibi alıntılıyordu. Moda, geçmişin çalılıkları arasında dolanıp duran güncel'in kokusunu alma yeteneğine sahiptir. Başka deyişle moda, geçmişe atlayan bir kaplan gibidir. Yalnız bu atlayış, egemen sınıfların buyruğundaki bir arenada gerçekleşir. Aynı atlayış, tarihin altında, Marx'ın devrim olarak anladığı diyalektik hamledir.

XV

Tarihin akışını parçalama bilinci, eyleme geçtikleri anda devrimci sınıflara özgü olan bir bilinçtir. Büyük Fransız Devrimi, yeni bir takvim yürürlüğe koymuştu. Bu takvimin başlangıcını oluşturan gün, bir hızlı çekimin işlevini görür. Bayram günleri, yıldönümleri olarak sürekli geri dönen, aslında ise hep aynı kalan günlerdir. Demek ki takvimler, zamanı saatler gibi ölçmez. Takvimler, yüz yıldan bu yana Avrupa'da artık sanki izi bile kalmamış olan bir tarih bilincinin anıtlarıdır. Temmuz Devrimi sırasında bile bu bilinci sergileyen bir olay olmuştu. İlk savaş gününün akşamı gelip çatığında, Paris'in çeşitli bölgelerinde birbirinden bağımsız olarak, kulelerdeki saatlere nişan alındığı görüldü. Kehanet gücünü belki de uyağa borçlu olan bir görgü tanığı, o sıralarda şunları yazmıştı:

Qui le croirait! on dit qu'irrités contre l'heure
De nouveaux Josués, au pied de chaque tour,
Tiraient sur les cadrans pour arrêter le jour.

Kim inanırdı! Derler ki, zamana karşı öfkeli
Yeni Yaşua'lar gelip dikildi her kulenin dibinde
Ve asıldılar akrebe yelkovana saat dursun diye.

XVI

Tarihsel maddeci, geçiş dönemi olmayan, ama içersinde zamanın durmuş olduğu bir şimdiki zaman kavramından vazgeçemez. Çünkü onun içinde bulunduğu ve kendisi için tarih kaleme aldığı *şimdiki* zaman'ı tanımlayan, bu kavramdır. Tarihselcilik, geçmişin “sonrasız” görüntüsünü çizirken, tarihsel maddeci salt o geçmişe ilişkin ve biriciklik niteliğini taşıyan bir deneyimi dile getirir. Tarihselciliğin umumhanesinde “bir zamanlar” adlı fahişeye gününü gün etmeyi ise başkalarına bırakır. Sahip olduğu güçler üzerindeki egemenliğini korur: Tarihin sürekliliğini parçalayabilecek güçtedir.

XVII

Tarihselciliğin varacağı doruk, yasası gereği, evrensel tarihtir. Materyalist tarihçilik, yöntem açısından belki de en belirgin olarak böyle bir tarihten ayrılır. Birincisinin kuramsal bir donanımı yoktur. Yöntemi, toplama yöntemidir: Bağdaşık ve boş zamanı doldurabilmek için olgular yığını kullanır. Maddeci tarihçilik ise yapıcı bir ilkeyi temel alır. Düşünme eyleminin çerçevesinde yalnızca düşüncelerin akışı değil, ama durdurulması da vardır. Düşünme eylemi, gerilimlere doymuş bir konumda ansızın mola verdiğinde, bu konuma bir şok uygulamış olur ve bu sayede o konum, bir monad niteliğiyle belirginleşir. Tarihsel maddeci, tarihî bir konuya, o konu ancak karşısına bir monad olarak çıktığı noktada yaklaşır. Bu yapı içersinde, olayın Mesihçi bir tutumla durağan kılınmasının göstergesini saptar; başka deyişle, ezilen bir geçmiş adına sürdürülen kavga açısından devrimci bir fırsat görür. Bu fırsattan, belli bir dönemi tarihin bağdaşık akışından koparmak için yararlanır; böylece, dönemden belli bir yaşamı, bir yaşam boyunca oluşturulmuş yapıtların tümü arasından belli bir yapıtı koparıp almış olur. Yöntemin ürünü, yapıt *içersinde* bütün bir yaşam boyunca yaratılanların, bunlar *içersinde* belli bir çağın ve çağ *içersinde* de tarihin tüm akışının korunmasıdır. Tarihsel olarak kavrananın besleyici meyvesi, zamanı değerli, ama tadı bulunmayan bir tohum niteliğiyle içinde barındırır.

XVIII

Zamanımızın bir biyologu, şöyle demektedir: “Homo sapiens’in o acınası elli bin yılı, yeryüzündeki organik yaşamın tarihiyle karşılaştırıldığında, yirmi dört saatlik bir günün sonundaki iki saniye gibidir. Uygarlaşmış insanlığın tarihi bu ölçüte vurulduğunda, ancak son saatin son saniyesinin beşte birini dolduracaktır.” Mesihçi zamanın dev bir özeti olarak tüm insanlığın tarihini kapsayan şimdiki zaman, insanlığın tarihinin evrendeki *yeriyle* tamamen örtüşmektedir.

(Ek)

A

Tarihsellik, tarihin değişik anları arasında bir neden-sonuç bağlantısı kurmakla yetinir. Ama hiçbir olgu, bir neden olduğu için zorunlu olarak tarihsel olgu niteliğini de kazanmaz. Bu niteliği, olup bitişinin ardından, belki binlerce yıl sonra ortaya çıkan koşullar ve koşullar aracılığıyla kazanır. Bunu çıkış noktası yapan tarihçi, olaylar dizisini bir tespah gibi parmaklarının arasından kaydırmaktan vazgeçer. Kendi çağının geçmişteki son derece belirli bir çağla paylaştığı konumu kavrar. Böylece, içinde Mesihçi zamanın kırıntılarının bulunduğu bir şimdiki zaman kavramını “şimdinin zamanı” niteliğiyle oluşturur.

B

Zamana bağrında neler sakladığını soran kâhinler, hiç kuşkusuz zamanı ne bağdaşık, ne de boş olarak algılamışlardır. Bunu göz önünde tutan, belki anılarda geçmiş zamanın nasıl yaşandığı konusunda

bir fikir edinebilir: Geçmiş zaman da tıpkı yukarıdaki gibi yaşanmıştır. Bilindiği üzere, Yahudiler için geleceği araştırmak yasaktı. Tora ve dua ise onlara anımsama konusunda yol gösterir. Bu, Yahudiler'i geleceğin, kâhinlerden bilgi alanların da kendilerini kaptırmadıkları büyüünden kurtarmıştır. Ama bu durum, Yahudiler için geleceği bağdaşık ve boş bir zamana dönüştürmemiştir. Çünkü bu gelecek içersinde her an, Mesih'in girebileceği küçük bir kapıdır.

Anarşist Kütüphane

Walter Benjamin
Tarih Kavramı Üzerine
1942

10.09.2022 tarihinde şuradan alındı: yersizseyler.wordpress.com

Çeviri: Ahmet Cemal

Asıl Kaynak: Pasajlar, Yapı Kredi Yayınları, s. 37

İngilizce Aslı: On the Concept of History

tr.anarchistlibraries.net